

## Уроки № 1. Запрошуємо в космічну подорож

### Мета:

**навчальна:** ознайомити учнів з графікою, як видом візуального (образотворчого) мистецтва, головними засобами виразності в графіці; надати пропедевтичні знання про художній образ; навчити розрізняти види графіки за способом виконання та за призначенням;

**розвивальна:** розвивати вміння насолоджуватися спогляданням творів образотворчого мистецтва, аналізувати їх; формувати естетичні почуття, смак; активізувати ініціативу учнів;

**виховна:** виховувати зацікавленість творами образотворчого мистецтва.

### Оснащення

**Матеріали та інструменти:** будь-які графічні матеріали (олівці, гелеві (кулькові) ручки, фломастери та ін.), гумки.

**Зоровий ряд:** репродукції творів художників-графіків (Леонардо да Вінчі, Тарас Григорович Шевченко)

**Тип уроку:** комбінований урок.

Хід уроку

### 1. Організаційний момент

**Привітання. Перевірка готовності учнів до уроку**

### 2. Мотивація навчальної діяльності. Оголошення теми й мети уроку

У ч и т е л ь. Мистецтво наповнює життя кожної людини щомиті: ми читаємо книжки, слухаємо музику, відвідуємо музеї, переглядаємо театральні вистави та кінофільми; багато хто грає на музичних інструментах, співає, танцює або малює. Мистецтво збагачує людину, робить її життя цікавішим, щасливішим.

Девізом наших уроків цього навчального року стануть слова видатного німецького драматурга та поета Бертольда Брехта: «Усього потрібно вчитися. Мистецтво — не виняток».

- Чи згодні ви з цим висловлюванням?

### Випереджальне завдання

У ч и т е л ь.

З уроків образотворчого мистецтва у початкових класах вам уже відоме таке поняття, як графіка і сьогодні більш детально познайомимось з цим видом образотворчого мистецтва.

А зараз пропоную звернутися до нашого підручника. Ви, мабуть, вже звернули увагу на те, що вся книжка присвячена одній темі – темі космосу.

Немає, мабуть, такої людини, яка б не мріяла побувати в космосі, побачити далекі зоряні світи. Коли ви виростите, будь-якому з вас може випасти така нагода, адже Україна – космічна держава. Яку професію ви не оберете, вона може знадобитися у космічній експедиції. Головне використати свої здібності й уміння для того, щоб прославити свою планету і Батьківщину. Скористайтеся нагодою спробувати себе в ролі художника у фантастичній подорожі на Міжгалактичний мистецький фестиваль.

Із чого розпочинається подорож, зокрема й наша космічна експедиція? Необхідно зібрати її учасників і створити дружну команду. Далі треба

повідомити всіх, хто прийде їх проводити, про місце і час відправлення космічного корабля. Допоможе в цьому плакат – особливий вид друкованої графіки.

### **3. Викладення нового навчального матеріалу**

**У ч и т е л ь.** Створювати твори мистецтва може не кожен, а розуміти їх можуть навчитися всі. Мистецтво — одне з найважливіших і найцікавіших явищ у житті суспільства, невід’ємна складова людської діяльності.

Мистецтво зародилося у первісному суспільстві (малюнки у печерах, різьблення на кістці та камені, ритуальні танці та ін.). Завдяки особливостям впливу на людину (чуттєва безпосередність, емоційна насиченість, ідейна спрямованість) мистецтво стало однією з найважливіших складових духовної культури суспільства. Від моменту виникнення мистецтво набувало найрізноманітніших форм, щоб утілити ідеї, думки й відчуття людей. Проте у різних видах мистецтва процес створення художнього образу різниться. Кожному виду мистецтва притаманні свої специфіка, свої завдання, а також свої засоби та прийоми для розв’язання цих завдань. Усі види мистецтва мають свою мову та своєрідність художніх можливостей.

Оскільки основним засобом створення художнього образу у графіці є найпростіший для людини спосіб відтворення побаченого — лінія, крапка, штрих, пляма, що творять контур предмета або фігури,— графіку вважають основою всіх видів образотворчого мистецтва.

- Як ви вважаєте, звідки походить назва цього виду мистецтва?

**Графіка** — це вид мистецтва, назва якого походить від грецького слова, що в перекладі означає «пишу, дряпаю, малюю». Одним із різновидів графіки є малюнок — найдавніший її вид, з якого і почалося зародження образотворчого мистецтва.

Малюнки можна знайти у наскельному живописі доби неоліту, античному вазописі, середньовічній мініатюрі. Від часів Відродження малюнок набув самостійного значення у формі ескізів, альбомних замальовок, етюдів, які виконують за допомогою олівця, вугілля, крейди, сангіни, різних сортів чорнил, туші, акварелі та ін.

Розгляньмо репродукції деяких робіт, що виконані відомими художниками-графіками.

Одним з найвидатніших художників світу, який приділяв багато уваги графіці, є *Леонардо да Вінчі* — італійський учений та інженер, винахідник та художник, архітектор та анатом, одна з найвизначніших постатей італійського Відродження. Нам Леонардо передусім відомий як художник, хоча сам да Вінчі в різні періоди свого життя вважав себе передусім інженером або вченим.

Він приділяв образотворчому мистецтву не так уже й багато часу і працював поволі. Тому художня спадщина Леонардо кількісно незначна, до того ж деякі його роботи втрачені або пошкоджені.

Внесок цього митця у світову художню культуру є важливим навіть на тлі тієї когорти геніїв, яку дало італійське Відродження.

Роздивіться уважно репродукції графічних робіт Леонардо да Вінчі — «Автопортрет», «Ветрувіанська людина», «Голова жінки» (демонстрування наочності).

В українському образотворчому мистецтві *Тарас Григорович Шевченко* відомий не тільки як чудовий живописець, а й як видатний графік. Найвідомішими графічними його творами є серія офортів «Мальовнича Україна» (1844), у якій художник відобразив історичне минуле й сучасний йому народний побут та красу природи України (демонстрування наочності).

#### **4. Робота з підручником**

**Робота з мистецькими термінами**

**(Стор. 10 підручника)**

#### **5. Актуалізація набутих знань**

***Вправа «Знайди відповідність»***

Поєднати поняття та означення:

Станкова – самостійний художній твір, що має естетичне значення.

Книжкова – художнє оформлення книг: ілюстрація, обкладинка, декоративні елементи.

Газетно-журнальна – карикатура, шарж, ілюстрація;

Промислова – етикетки, емблеми, поштова і рекламна продукція, грошові знаки.

Плакат – рекламний, сатиричний, агітаційний.

#### **6. Практична робота**

Створи плакат-запрошення в космічну подорож. Використай фломастери і маркери, за потреби – кольоровий папір. Придумай текст плакату та добери відповідний шрифт.

(Стор. 20 підручника)

#### **5. Підбиття підсумків уроку**

**1. Підбиття підсумків (загальна оцінка уроку).**

**2. Оцінювання учнів**

**3. Визначення завдання для підготовки до наступного уроку:** розглянули у книгах, журналах, газетах, на листівках роботи різних художників — графіків; принести альбом, чорний фломастер або маркер, прості олівці, гумки, чорну гуашеву фарбу, пензлі.

**3. Проголошення уроку завершеним.**